

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

VADHEIM KRAFT AS
Røysavegen 1
6893 VIK I SOGN

Vår dato: 13.09.2021
Vår ref.: 201602638-7
Arkiv: 312 / 080.22Z
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Tord Solvang

Vurdering av konsesjonsplikt etter vannressursloven for bygging av kanal mellom Raudesanden og Røyrvikvatn i Høyanger kommune, Vestland - NVEs vedtak

Vi viser til brev av 4.12.2020 fra Vadheim Kraft AS (VKAS) med melding om vurdering av konsesjonsplikt etter vannressursloven for bygging av kanal mellom Raudesanden og Røyrvikvatn i Høyanger kommune. NVE skal på bakgrunn av opplysningene i meldingen og innkomne høringsuttalelser avgjøre om utbyggingen medfører slike skader eller ulemper for allmenne interesser at tiltaket må ha konsesjon etter vannressursloven § 8.

Eksisterende forhold

Dyrnesli kraftverk ligger i Høyanger kommune i Sogn og Fjordane. Kraftverket med tilhørende reguleringer er bygget ut i flere etapper med eldste anleggsdeler fra starten av 1900-tallet. Gjennom årene har kraftverket vært gjennom ulike oppgraderinger, og dagens kraftverk har en installasjon på 7 MW og en årlig middelproduksjon på ca. 52 GWh.

Kraftverket har hovedmagasin i Røyrvikvatnet, som drenerer videre til Markaula, Bøvatnet og Tjørna der inntaket ligger. Oppstrøms Røyrvikvatnet ligger Raudesanden, Birkåsvatnet og Vikavatnet (kalt de «ytte vannene») med samme vannspeil på kote 338,97.

Siden 1940-tallet har det vært en hevert ved eidet mellom Raudesanden og Røyrvikvatnet for å kunne overføre vann til hovedmagasinet Røyrvikvatnet. Heverten består av stålrør, DN500, i ca. 70-80 meters lengde som antas å være fra den tiden heverten først ble lagt ut. Mellom 2000 og 2007 ble den øvre delen som går ut i Raudesanden skiftet ut med plastrør. Kapasiteten til heverten er 0,7-0,8 m³/s som tilsvarer ca. 2 MW i kraftverket. Ved bruk av heverten blir vannstanden i de ytte vannene senket med ca. fem centimeter i døgnet.

Planlagte tiltak

VKAS oppgir at tilstanden til heverten er dårlig med mye rusttæring på stålrøret. I nedstrøms ende er det små hull som er forsøkt dekket til med plater på utsiden. Ved overgangen mellom stålrøret og plastrøret er det pakninger og fugemasse som har vært sårbar for luftlekkasje. Det same gjelder for de andre

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

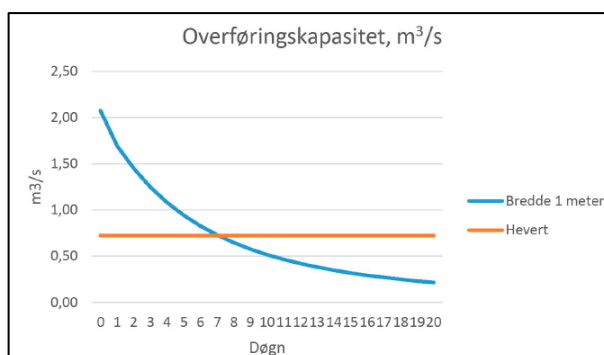
Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

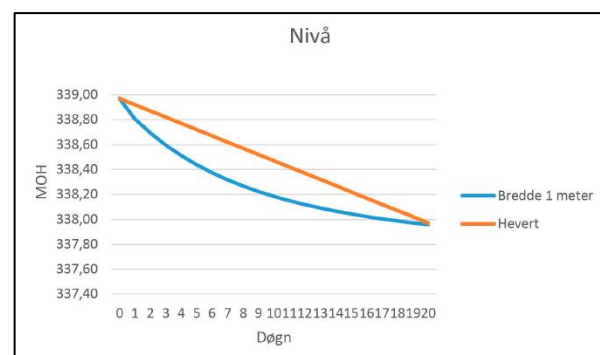
skjøtene på plastrøret. Heverten er ikke fast forankret, og ved stadig endring av vannnivået samtidig med drift/ikke drift av heverten har gjort at den ved høye nivåer har flyttet på seg. En ny løsning for heverten er derfor påkrevd.

For å erstatte heverten planlegger VKAS etablering av en betongdam med fjernstyrt luke i sundet mellom Raudesanden og Røyrvikvatnet. Sundet er omtrent 50 meter langt og 8 meter bredt med varierende dybde. Dammen blir ca. 8 meter bred og 1,7 meter høy med en fjernstyrt tappeluken på 1 x 1 meter. Det er planlagt å sette bunnstokken på luka 1,3 meter under utløpskoten, som er det samme som LRV på kote 337,67. Overløpet på dammen blir lagt på kote 338,97 på samme høyde som utløpet av Raudesanden ligger i dag. Nødvendig grave/sprengingsvolum er foreløpig estimert til 300 m³. Massene planlegges deponert lokalt på egen grunn og tildekket med lokale vekstmasser for revegetering.

Ved lukestørrelse 1 x 1 meter blir kapasiteten til luka som vist på Figur 1, og vannstanden i de ytre vannene som vist på Figur 2.

Figur 1: Overføringskapasitet ved hevert og tappeluken.

Figur 2: Vannstand i de ytre vannene med hevert og tappeluken.

Høring

Meldingen er sendt Høyanger kommune, Vestland fylkeskommune og Statsforvalteren i Vestland på høring. NVE anser dette som tilstrekkelig for meldinger om vurdering av konsesjonsplikt. Vi har mottatt følgende uttalelser til meldingen:

Høyanger kommune avga uttalelse i brev til NVE den 9.5.2021. Kommunen uttalte følgende:

«Viser til brev datert 16.04.2021 der dykk ber kommunen informere om kjende ålmenne interesser, og eventuelle andre faktiske forhold som kan vere av betydning i samband med vurdering av konsesjonsplikt for bygging av kanal mellom Raudesanden og Røyrvikvatnet i Høyanger kommune.

Høyanger kommune er ikkje kjende med at tiltaket vil råke ålmenne interesser. Ein er heller ikkje kjend med at tiltaket vil råke andre forhold av betydning.»

Vestland fylkeskommune avga uttalelse i brev til NVE den 28.5.2021. Fylkeskommunen uttalte følgende:

«Kulturminne

Seksjon for kulturarv i Vestland fylkeskommune har vurdert saka som regionalt kulturminnemynde. Sakshandsamarar på seksjon for kulturarv i denne saka er Silje Øvrebø Foyn og Inga Petronella Lindstrøm.

Vi har i dag ikkje kjennskap til automatisk freda kulturminne eller andre verneverdige kulturminne innafor området. Vi ber om at ein under opparbeiding av feltet ikkje gjer skade på eventuelle kulturlandskapstrekk som steingardar, eldre vegar/stiar, bakkemurar, tufter m.m.

Vestland fylkeskommune har ingen vidare merknader i høve kulturminne.

Fisk

Ved konsesjonshandsaming skal dette tema ivaretakast gjennom den prosessen.

Viss ikkje denne saka konsesjonshandsamast skal utbyggjar senda søknad etter forskrift om fysiske inngrep i vassdrag til Vestland fylkeskommune om inngrepet råkar innlandsfisk. Søknaden skal til Statsforvalteren om tiltaket råkar androm fisk.»

Statsforvalteren i Vestland avga uttalelse i brev til NVE den 3.6.2021. Statsforvalteren uttalte følgende:

«Dei to vatna ligg i eit lokalt viktig friluftsområde. Dei nye inngrepa ligg vil kome i eit område som allereie er prega av inngrep. Som nemnt i meldinga vil det vere positivt for landskapsopplevinga at det eksisterande heverten kan fjernast. Vi kjenner ikkje til viktig naturmiljø eller raudlisteartar som kan kome i konflikt med ei tiltaket, slik det er skissert i søknaden.

Vår vurdering er at tiltaket ikkje vil påverke viktige natur- eller friluftsinnteresser. Vi legg til grunn at nye inngrep blir avgrensa så langt som råd, at det blir stilt krav om god landskapstilpassing, og at området blir stelt i stand att etterpå.»

NVEs vurdering av konsesjonsplikt

Vannressursloven § 8 slår fast at ingen må iverksette vassdragstiltak som kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget uten konsesjon fra vassdragsmyndigheten. I en konsesjonspliktavurdering skal NVE vurdere om tiltaket vil kunne føre til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget. NVE skal i dette tilfellet vurdere om hvorvidt de nye virkningene ved tiltaket vil utløse konsesjonsplikt. Hovedsakelig er det virkninger i selve vannstrengen som skal tas i betraktning.

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I vurderingen om konsesjonsplikt legger NVE til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i meldingen med vedlegg og innkomne høringsuttalelser samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet.

NVE registrerer at ingen av høringspartene mener tiltaket berører allmenne interesser i en slik grad at det utløser konsesjonsplikt. Statsforvalteren viser til at inngrepene vil komme i et område som allerede er preget av inngrep, og at kan være positivt for landskapsopplevelsen at eksisterende hevert blir fjernet.

Etter NVEs vurdering vil de vassdragstilknyttede virkningene av tiltaket være knyttet til noe raskere senkning av vannstanden i de ytre vannene (Raudesanden, Birkåsvatnet og Vikavatnet). Diagrammer vedlagt i meldingen viser at det kan dreie seg om en økt senkningshastighet på inntil fem centimeter per døgn. Senkningshastigheten vil imidlertid være størst ved høy vannstand og avtagende med synkende

vannstand. Ved tapping fra HRV vil heverten og den planlagte kanalen ha lik kapasitet etter om lag seks døgn med tapping. Etter NVEs syn vil ikke en noe større tappekapasitet, der tappingen likevel foregår innenfor eksisterende reguleringsgrenser, være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser.

Eksisterende konsesjoner og vilkår

Dyrnesli kraftverk med all tilhørende teknisk utrustning, vannveier, magasin, fallrettigheter og reguleringsrettigheter ble overdratt fra AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker til VKAS i 2014. Overdragelsen utløste konsesjonsplikt etter industrikonsesjonsloven, og VKAS ble meddelt konsesjon for erverv av fallrettigheter i kgl. res. av 31.3.2017. Konsesjonen ble gitt på ubegrenset tid med mulighet for revisjon av vilkår etter 30 år. I merknader til vilkårenes post 7 heter det at «*Anleggene er i drift, men posten vil gjelde ved eventuelle endringer/ombygginger av anleggene*». Vilrårenes post 7 sier at konsesjonæren plikter å legge fram for NVE detaljerte planer for utbygging som må godkjennes før arbeidet kan settes i gang. Videre heter det at kommunen skal få uttale seg om planene for anleggsveger, massetak og plassering av overskuddsmasser.

NVEs vedtak

Med hjemmel i vannressursloven § 18 og delegering til NVE fra Olje- og energidepartementet av 19. desember 2000, vedtar NVE at tiltaket ikke trenger konsesjon etter vannressursloven § 8.

Vedtaket forutsetter at tiltaket gjennomføres i samsvar med framlagte planer. Dersom planene endres, bør tiltaket vurderes på nytt. Iverksetting av konsesjonspliktig tiltak uten nødvendig konsesjon er straffbart etter vannressursloven § 63.

Vi gjør oppmerksom på at selv om tiltaket ikke er konsesjonspliktig etter vannressursloven, gjelder aktsomhetsregelen i vannressursloven § 5 og vannressursloven § 41 om nedlegging av vassdragsanlegg.

Vedtaket er fattet under forutsetning av at tiltaket settes i gang senest innen fem år fra vedtakets dato, jf. vannressursloven § 19. Det kan søkes om utsettelse én gang.

Videre saksbehandling

NVE kan i medhold av vilkår i eksisterende ervervskonsesjon av 31.3.2017 følge opp planlegging, bygging og drift av anlegget. NVE skal godkjenne detaljplanene før anleggsarbeidene settes i gang. Høyanger kommune skal få anledning til å uttale seg om detaljplanene.

Tiltakshaver skal foreta en vurdering av bruddkonsekvenser for dam (demning) og turbinrør ved å fylle ut skjema for klassifisering. Skjema for klassifisering og «Forskrift om sikkerhet ved vassdragsanlegg» (damsikkerhetsforskriften) finnes på NVEs hjemmesider: www.nve.no. Utfylt skjema med vedlegg sendes til NVE. Vedtak om klasse blir gjort i eget brev fra NVE. Vi minner om at dam og rør i klasse 4, 3, 2 eller 1 må prosjekteres av NVE-godkjent rådgiver og i samsvar med reglene i damsikkerhetsforskriften. Arbeidet med tekniske planer bør ikke startes opp før NVE har vurdert og gjort vedtak om konsekvensklasse.

En utbygging med hjemmel i en konsesjon etter vassdragslovgivingen er fritatt for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Videre gjør vi oppmerksom på at tiltakshaver selv må avklare forholdene til de private interessene som eventuelt blir berørt som følge av tiltaket. NVE vurderer ikke de privatrettslige forholdene.

NVE forutsetter at krav som følger av forurensningsloven og forurensningsforskriften etterleves ved gjennomføringen av tiltaket. Eventuelle uavklarte forhold tas opp direkte med Statsforvalteren i Vestland.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Inga Nordberg
direktør

Brit Torill Haugen
fungerende seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

HØYANGER KOMMUNE
STATSFORVALTAREN I VESTLAND
VESTLAND FYLKESKOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs e-postadresse er: nve@nve.no . NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: Skrive hvilket vedtak du klager på. Skrive hvilket resultat du ønsker. Opplyse om du klager innenfor fristen. Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.